

28

P O K Y N

generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky

ze dne 3. července 2020,

kterým se upravují postupy při provádění trhacích prací a podmínky skladování, evidence a přepravy výbušnin v rámci Hasičského záchranného sboru České republiky

K zabezpečení jednotného postupu při provádění trhacích prací v rámci Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS ČR“) se stanoví:

Úvodní ustanovení

Čl. 1

- (1) Trhací práce na území České republiky v rámci HZS ČR provádí jednotka opěrného bodu Morava pro provádění trhacích prací (dále jen „jednotka opěrného bodu Morava“).
- (2) Provádění trhacích prací a nakládání s výbušninami v rámci HZS ČR řídí MV-generální ředitelství HZS ČR (dále jen „generální ředitelství“).
- (3) Jednotlivé funkce v systému trhacích prací jsou z hlediska systemizace služebních a pracovních míst HZS ČR kumulovanými funkcemi ¹⁾.

Čl. 2

Pro potřeby tohoto pokynu se rozumí:

- a) **nakládáním s výbušninami** používání, skladování, nabývání, předávání a přeprava výbušnin,
- b) **trhacími pracemi** takové používání výbušnin, při kterém se využívá energie chemické výbušné přeměny výbušnin a které zahrnují soubor pracovních postupů, zejména nabíjení trhavin, přípravu a nabíjení roznětných náložek, zhotovování roznětné sítě, odpálení náloží (odpal) a výbuch náloží (odstřel),
- c) **vedoucím trhacích prací HZS ČR** (dále jen „VTP“) určený příslušník HZS ČR s oprávněním střelmistra s odborností střelmistr pro stavební práce a destrukce ²⁾, nebo s oprávněním technického vedoucího odstřelů s odborností technický vedoucí odstřelů pro destrukce nebo pro stavební práce ³⁾, nebo jím pověřený zástupce se stejným oprávněním a odborností,
- d) **technickým vedoucím odstřelů** (dále jen „TVO“) určený příslušník HZS ČR s oprávněním TVO s odborností TVO pro destrukce nebo pro stavební práce ³⁾,
- e) **střelmistrem** určený příslušník HZS ČR s oprávněním střelmistra s odborností střelmistr pro stavební práce a destrukce ²⁾,
- f) **vedoucí skupiny trhacích prací** (dále jen „VS TP“) určený příslušník HZS ČR, který je držitelem oprávnění dle písmene d) nebo písmene e),
- g) **oprávněnou osobou** příslušník HZS ČR jmenovaný do jednotky opěrného bodu Morava, s oprávněním střelmistra s odborností střelmistr pro stavební práce a destrukce, nebo s oprávněním TVO s odborností TVO pro destrukce nebo pro stavební práce,

¹⁾ Kumulací funkcí se rozumí případ, kdy příslušník HZS ČR podle popisu služební činnosti vykonává více funkcí či činností, pro jejichž výkon je vyžadována různá odborná způsobilost.

²⁾ § 40 odst. 3 písm. e) vyhlášky č. 72/1988 Sb., o používání výbušnin.

³⁾ § 41 odst. 2 písm. c) a e) vyhlášky č. 72/1988 Sb.

- h) **pomocníkem střelmistra** příslušník HZS ČR, zpravidla splňující požadavky pro specializaci pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou, který není oprávněn samostatně provádět trhací práce, je poučený střelmistrem nebo TVO a úkony při trhacích pracích provádí pod dohledem oprávněné osoby,
- i) **způsobilou osobou** příslušník HZS ČR, který získal odbornou způsobilost k nakládání s výbušninami v rozsahu, v jakém byl proškolen a přezkoušen VTP a splňuje podmínky způsobilosti podle právního předpisu ⁴⁾; způsobilá osoba je oprávněna nakládat s výbušninami, s výjimkou činností uvedených v právním předpisu ⁵⁾,
- j) **skupinou trhacích prací** skupina jako základní člen jednotky opěrného bodu Morava, vybavená a způsobilá vykonávat samostatně trhací práce, složená ze střelmistra resp. TVO, pomocníka střelmistra a případně dalších osob; skupina trhacích prací je v operačním řízení a při provádění odborné přípravy jednotkou generálního ředitelství,
- k) **skladníkem skladu výbušnin generálního ředitelství** zaměstnanec Skladovacího a opravárenského zařízení HZS ČR (dále jen „SOZ HZS ČR“) určený ředitelem tohoto zařízení.

Čl. 3

Podmínky nakládání s výbušninami

(1) Oprávněná osoba je povinna:

- a) postupovat při styku s výbušninami s největší opatrností, dodržovat předpisy o nakládání s výbušninami a návody na používání výbušnin tak, aby neohrozila svoji bezpečnost a bezpečnost jiných osob a majetku,
- b) při své činnosti zajistit bezpečnost pracovního prostředí a pracovních podmínek při nakládání s výbušninami a při jejich používání dodržovat příslušné návody,
- c) neprodleně oznámit vedoucímu příslušníkovi odcizení nebo ztrátu výbušniny anebo porušení nákladu či přepravního obalu,
- d) používat, nabývat nebo předávat výbušniny v rámci HZS ČR jen v souladu s právním předpisem ⁶⁾ a tímto pokynem,
- e) kontrolovat při vydávání a přejímání výbušnin kromě množství také stav výbušnin zejména z hlediska jejich nezávadnosti.

(2) Další podmínky při nakládání s výbušninami:

- a) při nakládání s výbušninami se mohou používat jen technická zařízení a pomůcky, které jsou v souladu s příslušnými právními předpisy,
- b) člen jednotky opěrného bodu Morava je při nakládání s výbušninami oprávněn vyzvat osoby nezúčastněné při těchto činnostech k opuštění určeného prostoru; vyzvaná osoba je povinna řídit se jeho pokyny ⁷⁾,
- c) osoba zacházející s výbušninami, které mohou způsobit poškození zdraví zejména toxickými účinky, musí při tom používat osobní ochranné prostředky, pokud není zabezpečena jinak před přímým působením výbušnin,
- d) obaly výbušnin, které mohou obsahovat zbytky výbušnin, se musí zničit v souladu s návodem výrobce,
- e) po každé opravě a v souladu s pokyny výrobce musí být roznětnice nebo ohmmetr přezkoušeny ve zkušebně k tomu určené; o těchto událostech vede VS TP evidenci.

⁴⁾ § 34 odst. 1 až 5 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 34 odst. 6 zákona č. 61/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁾ Zákon č. 61/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁾ § 22 odst. 11 zákona č. 61/1988 Sb., ve znění zákona č. 376/2007 Sb.

Čl. 4 Evidence výbušnin

- (1) Evidence výbušnin se vede v souladu s právním předpisem ⁸⁾ a tímto pokynem.
- (2) Evidence skladovaných výbušnin musí být vedena odděleně od evidence výbušnin odebraných ke spotřebě (dále jen „evidence odebraných výbušnin“).
- (3) Evidence skladovaných výbušnin se vede podle zásad účetnictví v účetní jednotce, které přísluší hospodařit s výbušninami.
- (4) Evidenci odebraných výbušnin vede oprávněná osoba určená VTP; tato evidence slouží k průběžnému dokumentování stavu odebraných výbušnin (výdej, příjem a spotřeba výbušnin), se kterými nakládá oprávněná osoba mimo sklad výbušnin. Vzor evidence výbušnin je uveden na webovém portálu Českého báňského úřadu.
- (5) Evidence výbušnin se vede v jednom výtisku po jednotlivých druzích výbušnin podle abecedně-číselných kódů. Převodník mezi abecedně-číselnými kódy, obchodními nebo účetními názvy a nomenklaturou Ministerstva vnitra (dále jen „MV“) se vede ve skladu výbušnin generálního ředitelství a příjemce výbušnin jej musí mít k dispozici po celou dobu nakládání s výbušninami mimo sklad výbušnin generálního ředitelství.
- (6) Oprávněná osoba určená VTP k převzetí výbušnin musí mít evidenci výbušnin trvale k dispozici. V případě zničení nebo ztráty tato osoba odpovídá za zpracování nové evidence výbušnin podle počátečního stavu při výdeji ze skladu výbušnin generálního ředitelství dle evidence skladovaných výbušnin.
- (7) Oprávněná osoba určená VTP k převzetí výbušnin při převzetí výbušnin ze skladu výbušnin generálního ředitelství podepisuje převzetí těchto výbušnin na:
 - a) skladovém tiskopisu dle EVIDENCE SQL – tímto podpisem stvrzuje prohlášení podle čl. 6 odst. 9 písm. a) tohoto pokynu,
 - b) tiskopisu „Evidence výbušnin“ dle platných vzorů Českého báňského úřadu.
- (8) Při vracení nespoteřebovaných výbušnin do skladu výbušnin generálního ředitelství je výdejcem oprávněná osoba určená VTP k převzetí výbušnin a příjemcem skladník skladu výbušnin generálního ředitelství. Skladník skladu výbušnin generálního ředitelství při převzetí výbušnin do skladu výbušnin generálního ředitelství podepisuje převzetí těchto výbušnin na formulářích uvedených v odstavci 7. VTP při kontrole ověří množství spotřebovaných výbušnin (rozdíl mezi vydaným a vráceným množstvím). Dále zkontroluje oprávněnost a podpisy o výdeji a převzetí výbušnin.
- (9) Uzavřená a zkontrolovaná evidence výbušnin je písemným podkladem k účtování o výbušninách podle odstavce 3. Evidenci výbušnin s nespoteřebovanými výbušninami musí oprávněná osoba určená VTP k převzetí výbušnin vrátit do skladu výbušnin generálního ředitelství a nechat zkontrolovat VTP nejpozději do 24 hodin po posledním odpalu. Evidence výbušnin se ukládá v účetnictví SOZ HZS ČR.
- (10) V případě, že při trhacích pracích došlo z nepředvídatelných důvodů k předání výbušnin vyzvednutých ze skladu výbušnin generálního ředitelství mezi oprávněnými osobami a se souhlasem VTP, přebírá odpovědnost za vedení evidence výbušnin a vracení nespoteřebovaných výbušnin do skladu výbušnin generálního ředitelství oprávněná osoba, která výbušninu převzala jako poslední. Předání výbušnin mezi oprávněnými osobami se vyznačí ve sloupci

⁸⁾ § 27 vyhlášky č. 72/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

„Vráceno/Předáno“. VTP při kontrole evidence výbušnin předání výbušnin mezi oprávněnými osobami podepíše ve sloupci „Poznámka“.

(11) Každá evidence výbušnin musí být k poslednímu dni kalendářního měsíce uzavřena. V evidenčních záznamech o výbušninách se nesmí údaje vymazávat ani přepisovat. Chybně zapsané údaje se musí přeškrtnout tak, aby zůstaly čitelné; správné hodnoty se zapíše do nového řádku a připojí se podpis osoby, která provedla opravu.

(12) Kontrolu evidenčních záznamů o výbušninách, úplnosti a způsobu vedení, schvalování a ukládání evidence výbušnin (bez ohledu na kontroly při evidenci spotřeby výbušnin), k nimž přísluší hospodaření generálnímu ředitelství, vykonávají:

- a) vedení evidence skladovaných výbušnin - ředitel SOZ HZS ČR nebo jím písemně pověřená osoba, kterou nesmí být osoba odpovědná za vedení evidence o spotřebě výbušnin, nejméně jednou za tři měsíce,
- b) vedení evidence odebraných výbušnin, kontrola množství, způsobu uložení, skladování a kvality výbušnin – VTP nejméně jednou za měsíc.

(13) Kdo zjistí, že evidenční záznamy a další doklady, které se týkají evidence výbušnin (dodací listy, převodky apod.), nejsou řádně vedeny nebo nesouhlasí se skutečným stavem, je povinen to neprodleně oznámit VTP nebo řediteli SOZ HZS ČR.

(14) Spotřeba výbušnin při trhacích pracích prováděných oprávněnou osobou a zkontrolovaná VTP, je spotřebou výbušnin generálního ředitelství bez ohledu na zařazení oprávněné osoby v HZS ČR. Pravomoci při schvalování účtování o spotřebě výbušnin se řídí interními akty řízení MV.

Čl. 5

Nabývání a předávání výbušnin

(1) Nabývání a předávání výbušnin se řídí právním předpisem ⁹⁾ a tímto pokynem. Druhy výbušnin a jejich množství ve skladu výbušnin generálního ředitelství stanoví ředitel odboru IZS a výkonu služby generálního ředitelství na základě požadavku VTP. Nákup výbušnin do skladu výbušnin generálního ředitelství zabezpečuje SOZ HZS ČR.

(2) Nabývat lze pouze výbušniny, které splňují požadavky právního předpisu ¹⁰⁾.

(3) Výbušniny nelze předávat za jiným účelem než ke spotřebě při trhacích pracích. Za předání výbušnin se nepovažuje spotřeba výbušnin jinými subjekty (např. složkami IZS) v rámci záchranných a likvidačních prací, na kterých se podílí členové jednotky opěrného bodu Morava.

(4) Výbušniny jsou pořizovány na základě kupní smlouvy uzavřené ředitelem SOZ HZS ČR, ve které je přejímající skladník skladu výbušnin generálního ředitelství a kontrolující zboží VTP. O pořizování výbušnin převodem příslušnosti hospodaření rozhoduje náměstek generálního ředitele HZS ČR pro ekonomiku.

Čl. 6

Skladování výbušnin

⁹⁾ § 25 zákona č. 61/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁾ Zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh, ve znění pozdějších předpisů.
Nařízení vlády č. 97/2016 Sb., o technických požadavcích na výbušniny.

(1) Organizační složky HZS ČR jsou povinny areály nebo prostory v nich, ve kterých se nalézají výbušniny, zajistit proti odcizení výbušnin a jejich výbuchu.

(2) Bezpečnostní ochrana areálů, v nichž se nalézají výbušniny, se řídí zvláštním předpisem ¹¹⁾. Skladování výbušnin se řídí právním předpisem ¹²⁾, technickými normami a tímto pokynem.

(3) Výbušniny se dlouhodobě skladují ve skladu výbušnin generálního ředitelství. Za splnění stavebních podmínek a ochranu skladu výbušnin generálního ředitelství proti vniknutí odpovídá ředitel SOZ HZS ČR. Za způsob skladování výbušnin a dodržování zásad pro nakládání

s výbušninami ve skladu výbušnin generálního ředitelství odpovídá VTP, který pro nezbytnou manipulaci s výbušninami za jeho nepřítomnosti proškolí a kontroluje skladníka skladu výbušnin generálního ředitelství.

(4) Výbušniny mohou být krátkodobě od výdeje ze skladu výbušnin generálního ředitelství skladovány v úschovně výbušnin, a to po dobu trvání zásahu či výcviku a po jejich ukončení nejdéle do 48 hodin musí být nespotřebované výbušniny vráceny zpět do skladu výbušnin generálního ředitelství.

(5) Úschovnou výbušnin je přenosná bedna nebo schránka splňující podmínky právního předpisu ¹³⁾. Za řádné a bezpečné uložení výbušnin v úschovně výbušnin, včetně jejich zajištění proti odcizení nebo zneužití, odpovídá oprávněná osoba, která výbušniny převzala ze skladu výbušnin generálního ředitelství. Úschovnu výbušnin je možno po zajištění proti neoprávněnému vniknutí (uzamčení, zapečetění, zaplombování apod.) uložit v místnosti pod nepřetržitým dozorem příslušníka HZS ČR.

(6) Za úschovnu výbušnin je možno považovat také služební dopravní prostředek HZS ČR (dále jen „vozidlo“), které je zajištěno proti neoprávněnému vniknutí a je trvale střeženo příslušníkem HZS ČR. Způsob zajištění ochrany vozidla stanoví VTP.

(7) Výbušniny nebo úschovnu výbušnin lze na základě písemného záznamu o uložení uložit na dobu až 48 hodin ve skladu výbušnin právnických nebo podnikajících fyzických osob, anebo organizačních složek státu, které splňují podmínky právního předpisu ¹²⁾ (dále jen „pronajaté sklady výbušnin“), a to pouze se souhlasem VTP. V případě dlouhodobého uložení výbušnin

v pronajatých skladech výbušnin (nad 48 hodin) uzavírá smlouvu (zápis) o uložení výbušnin náměstek generálního ředitele HZS ČR pro ekonomiku. Součástí smlouvy (zápisu) musí být společná pravidla pro vstup do pronajatého skladu výbušnin a pravidla pro ukládání, evidenci a kontrolu výbušnin, se kterými přísluší hospodařit generálnímu ředitelství. Za skladovou evidenci v tomto případě odpovídá oprávněná osoba, která současně plní úkoly osoby odpovědné za schodek na svěřených hodnotách ¹⁴⁾.

(8) Výdej ze skladu výbušnin generálního ředitelství a z pronajatých skladů výbušnin schvaluje VTP. Výdej výbušnin oznámí VTP telefonicky řediteli SOZ HZS ČR nebo zaměstnanci vyčleněnému v rámci dosažitelnosti (dále jen „pracovník v hotovosti“). V oznámení uvede jméno, příjmení a OeČ oprávněné osoby, která vyzvedne výbušninu, čas vyzvednutí, způsob přepravy, zda bude mít vlastní úschovnu výbušnin nebo použije

¹¹⁾ Nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů.

¹²⁾ Vyhláška č. 99/1995 Sb., o skladování výbušnin, ve znění pozdějších předpisů.

¹³⁾ § 38 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 99/1995 Sb.

¹⁴⁾ § 252 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

§ 96 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

skladovou úschovnu výbušnin. Ředitel SOZ HZS ČR nebo pracovník v hotovosti si ověří oprávněnost požadavku na výdej výbušnin na operačním a informačním středisku (dále jen „OPIS“) generálního ředitelství.

(9) Při převzetí výbušnin ze skladu výbušnin generálního ředitelství je oprávněná osoba povinna zkontrolovat stav přebíraných výbušnin a podepsat jejich převzetí. Podpisem oprávněná osoba:

- a) prohlašuje, že převzaté výbušniny překontrolovala a jsou v technickém stavu, který zaručuje bezpečné nakládání s nimi,
- b) zavazuje se, že bude nakládat s převzatými výbušninami podle příslušných právních předpisů^{5), 12)} a tohoto pokynu,
- c) zavazuje se zabezpečit ochranu převzatých výbušnin proti odcizení, nežádoucímu výbuchu nebo zneužití pro jiné účely, než pro které mu bylo uloženo je převzít,
- d) zavazuje se vést stanovenou dokumentaci a evidenci o převzatých výbušninách a nepotřebované výbušniny vrátit do skladu výbušnin generálního ředitelství.

(10) Ředitel SOZ HZS ČR zajišťuje v součinnosti s VTP doplňování skladovaných výbušnin podle dispozic generálního ředitelství. Skladované množství výbušnin nesmí klesnout pod stanovenou minimální zásobu, s výjimkou hromadného výdeje výbušnin v průběhu mimořádné události.

Čl. 7

Přeprava výbušnin

(1) Přeprava výbušnin se řídí právními předpisy^{5), 15)} a tímto pokynem.

(2) Přepravu výbušnin vozidlem a organizaci a způsob přepravy tímto vozidlem schvaluje VTP.

(3) Použití jiného přepravce (přepravní prostředek jiné organizační složky státu, právnické nebo podnikající fyzické osoby) k přepravě výbušnin schvaluje VTP.

(4) S výbušninami lze přepravovat osoby v jednom přepravním prostoru, pokud jsou výbušniny uloženy v úschovně výbušnin a jsou splněny ostatní podmínky uvedené v tomto pokynu.

(5) Přepravu výbušnin lze provádět pouze vozidly, která splňují podmínky pro přepravu výbušnin a současně je ve vozidle přepravována oprávněná osoba. Za způsob uložení úschovny výbušnin ve vozidle odpovídá oprávněná osoba. Ve vozidle nesmí být volně přepravovány výbušniny a rozbušky.

(6) Výjimečně lze přepravovat výbušniny mimo úschovnu výbušnin, pokud je přepravováno větší množství výbušnin v originálních obalech a přepravních obalech (např. při nabývání výbušnin, rozsáhlejších trhacích pracích). Při přepravě výbušnin mimo úschovnu výbušnin je nutno dodržet zásady pro uložení a oddělení výbušnin v úschovně výbušnin.

(7) V případě nebezpečí z prodlení může VTP nebo VS TP požádat prostřednictvím OPIS generálního ředitelství o přepravu sil, prostředků a výbušnin vrtulníkem Policie ČR Letecké služby.

Čl. 8

Provádění trhacích prací

¹⁵⁾ Vyhláška č. 64/1987 Sb., o Evropské dohodě o mezinárodní silniční přepravě nebezpečných věcí (ADR), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 72/1988 Sb., o používání výbušnin, ve znění pozdějších předpisů.

Základní pravidla pro provádění trhacích prací:

- a) VTP ve spolupráci s VS TP zpracovává „typové technologické postupy“ (dále jen „TTP“) pro jednotlivé typy činností prováděné skupinami trhacích prací,
- b) oprávněná osoba provádějící trhací práce při zdolávání mimořádné události postupuje s ohledem na příslušný TTP,
- c) provádět trhací práce mimo vojenský prostor lze pouze na základě povolení OBÚ; pro získání povolení předkládá VTP pro každé pracoviště OBÚ technologický postup vycházející z TTP,
- d) v případě nebezpečí z prodlení lze trhací práce provádět bez povolení OBÚ; VTP nebo jím pověřená osoba pak ohlašuje provedení trhacích prací nejpozději do 14 dnů OBÚ od jejich ukončení,
- e) náležitosti technologického postupu trhacích prací uvádí příslušný právní předpis ¹⁶⁾,
- f) zajištění bezpečnosti při provádění trhacích prací se řídí příslušným právním předpisem ¹⁷⁾.

Čl. 9

Zrušovací ustanovení

Pokyn generálního ředitele HZS ČR č. 15/2013, kterým se upravují postupy při provádění trhacích prací, podmínky skladování a evidence výbušnin, pravidelná odborná příprava a podmínky pro jmenování do opěrného bodu pro provádění trhacích prací, se zrušuje.

Čl. 10

Účinnost

Tento pokyn nabývá účinnosti dnem vydání.

Čj. MV-161591-14/PO-IZS-2019

Generální ředitel HZS ČR
genpor. Ing. Drahošlav Ryba v. r.

Obdrží:

HZS krajů
Záchranný útvar HZS ČR
SOŠ PO a VOŠ PO
MV-generální ředitelství HZS ČR

¹⁶⁾ Příloha č. 4 vyhlášky č. 72/1988 Sb.

¹⁷⁾ § 36 až 39 vyhlášky č. 72/1988 Sb., ve znění vyhlášky č. 173/1992 Sb.